

Alminnelig regelverk om interbanktransaksjoner ved innenlands betalingsformidling

Vedtatt av Sparebankforenings Servicekontor og Bankforeningens Servicekontor nov./des. 1989.
Senest endret av Bits AS 15.03.2018

Kapittel I. Innledende bestemmelser

1 Reglens rekkevidde

Regelverket inneholder alminnelige bestemmelser om adgangen til å generere og overføre interbanktransaksjoner og gjelder for banker, og andre institusjoner som er godkjent etter reglene i pkt. 4.

Bestemmelsene kommer ikke til anvendelse på forholdet mellom bank og kunde, og kan derfor ikke påberopes av bankenes kunder.

Bestemmelsene supplerer de til enhver tid gjeldende felles regelverk og avtaler for innenlands betalingsformidling.

Ved motstrid går regelverk og avtaler for de enkelte felles betalingsformidlingstjenester foran bestemmelsene her.

2 Definisjoner

I dette regelverket forstås med:

bank	foretak som er gitt rett til å drive bankvirksomhet i Norge. Med bank menes her også filial i Norge av utenlandske banker og kredittinstitusjoner samt utenlandske banker og kredittinstitusjoner med grenseoverskridende tjenesteyting i Norge
underleverandør	en banks kontraktsmedhjelper
transaksjonsgrunnlag	kundens betalingsoppdrag til transaksjonsbank
interbanktransaksjon	en bestemt mengde spesifisert data, uavhengig av medium, som overføres mellom banker og underleverandør, og som vil medføre postering på en konto i annen bank
generere interbanktransaksjon	automatisk og/eller manuelt skape eller på annen måte danne en interbanktransaksjon

transaksjonsbank	den bank som selv genererer og overfører en interbanktransaksjon eller som gir en bankdatasentral i oppdrag å utøve slik virksomhet
mottakende bank	den bank som er adressat for en interbanktransaksjon

Kapittel II. Krav om godkjenning

3 Hvilke institusjoner kan generere interbanktransaksjoner

Virksomhet som består i å generere og overføre interbanktransaksjoner kan utøves av følgende institusjoner:

- a) banker som er tilknyttet Bits AS (heretter benevnt Bits) gjennom sitt medlemskap i Finans Norge Servicekontor eller,
- b) andre banker enn de nevnt i bokstav a) og som har innhentet tillatelse fra Bits til å generere og overføre interbanktransaksjoner
- c) Norges Bank

4 Krav om særskilt tillatelse

Andre enn de som er nevnt i pkt. 3, må ha tillatelse etter reglene i annet ledd nedenfor, dersom de selv eller i samarbeid med institusjon som nevnt i pkt. 3, skal utføre betalingsformidlingsoppdrag eller generere data som grunnlag for en interbanktransaksjon, og dette medfører belastning av konto i annen bank eller på annen måte tilfører regnskapene til annen bank poster uten denne banks medvirkning. Slik tillatelse er likevel ikke nødvendig dersom virksomheten fullt ut skjer under formell og faktisk kontroll av bank som nevnt i pkt. 3 a) og på vedkommende banks risiko og ansvar.

Institusjon som nevnt i første ledd første punktum må selv eller gjennom samarbeidende institusjon som nevnt i pkt. 3, innhente tillatelse fra den eller de banker som blir berørt av virksomheten. Dersom virksomheten berører et vesentlig antall spare- og forretningsbanker kan tillatelsen gis av Bits.

Det vil kunne bli fastsatt vilkår for tillatelsen. Er tillatelse gitt, er institusjonen underlagt bestemmelsene i dette regelverk, samt andre aktuelle felles regelverk og avtaler for de enkelte felles betalingsformidlingstjenester.

Institusjoner som nevnt i pkt. 3 og 4 annet ledd skal påse at andre ikke gis adgang eller faktisk mulighet til å drive virksomhet som beskrevet i første ledd.

Kapittel III. Alminnelige bestemmelser

5 Kontrollplikt

Transaksjonsbank skal utføre de kontroller som til enhver tid gjelder for den enkelte betalingsformidlingstjeneste eller som må anses naturlig og nødvendig for å unngå økonomisk tap

for kunder og andre institusjoner som nevnt i pkt. 3 og 4 annet ledd. Dette gjelder bl.a. kontroll av transaksjonsgrunnlag, dekningskontroll, aktivitetskontroll, kontroll av disposisjonsrett, fullmakter og alarmlister.

Likeledes skal transaksjonsbank påse at interbanktransaksjonen er i samsvar med standarder og spesifikasjoner fastsatt av Bits etter pkt. 11.

6 Opplysningsplikt

Transaksjonsgrunnlag skal arkiveres og kunne gjenfinnes i henhold til de til enhver tid gjeldende offentlige bestemmelser og eventuelle bestemmelser fastsatt av Bits.

På forespørsel fra mottakende bank skal transaksjonsbank uten ugrunnet opphold utlevere nødvendige opplysninger og dokumentasjon vedrørende interbanktransaksjon(er).

Dersom uriktig konto er godskrevet som følge av feil i betalers krediteringsoppdrag, skal betalingsmottakers bank etter anmodning fra betalers bank oppgi betalingsmottakers navn og adresse, jf. reglene om bistandsplikt i pkt. 7. Tilsvarende gjelder dersom uriktig konto er belastet som følge av feil i betalingsmottakers debiteringsoppdrag. Formålet med slik opplysningsplikt er at betaler skal kunne ivareta sine interesser overfor betalingsmottaker, for eksempel i form av et tilbakesøkningskrav.

Betalingsmottakers bank kan av hensyn til sin taushetsplikt stille som vilkår for utlevering av navn og adresse etter foregående ledd, at betalers bank fremlegger eller videresender en skriftlig bekreftelse fra betaler om at det har skjedd en feiloverføring eller feilbelastning. Den bank som har generert interbanktransaksjonen skal uten ugrunnet opphold varsle betalingsmottaker om at betalers bank har gitt slike opplysninger til betaler.

7 Bistandsplikt

Enhver institusjon skal uten ugrunnet opphold bistå med å rette eventuelle feil og klarlegge årsaksforløp i forbindelse med en interbanktransaksjon, så fremt de har vært med på å generere eller overføre interbanktransaksjonen eller registrert transaksjonsdata.

Egne kostnader ved slik bistand dekkes av den enkelte deltakende institusjon.

Kapittel IV. Om interbanktransaksjoner

8 Adgangen til å generere en interbanktransaksjon

For å kunne generere en interbanktransaksjon som medfører belastning av konto i annen bank, skal det foreligge et rettslig grunnlag som hjemler en slik belastning.

Med rettslig grunnlag menes her enten individuelle avtaler mellom to eller flere banker eller tillatelser i kraft av felles regler¹ og rutiner for de enkelte betalingsformidlingstjenester. I tillegg må kontohavers fullmakt til slik belastning foreligge.

9 Adgangen til å endre eller slette data eller stanse en interbanktransaksjon

Ingen andre enn transaksjonsbank kan endre eller slette data i en interbanktransaksjon eller stanse transaksjonen, med mindre annet følger av bestemmelsene i annet eller tredje ledd.

Dersom det foreligger særlig grunnlag kan mottakende bank stanse en interbanktransaksjon. Med særlig grunnlag menes her bl.a. at kontoen er sperret, dekning mangler på kundens konto, kontoforholdet er opphørt, transaksjonen eller transaksjonsgrunnlaget er falsk eller forfalsket eller kravet om rettslig grunnlag etter pkt. 8 annet ledd ikke foreligger. Mottakende bank skal umiddelbart underrette transaksjonsbank om stansingen og grunnlaget for denne.

Dersom en interbanktransaksjon inneholder åpenbart uriktige eller ufullstendige opplysninger, kan også annen institusjon som nevnt i pkt. 3 og 4 annet ledd stanse transaksjonen. Den institusjon som stanser en interbanktransaksjon skal umiddelbart underrette transaksjonsbank om stansingen og grunnlaget for dette.

Stansing, endring eller sletting etter denne paragraf kan skje inntil transaksjonen er kommet til uttrykk i mottakende banks regnskap.

10 Adgangen til å tilbakeføre beløp

Hvis en konto ved en feil er godskrevet med uriktig beløp eller uriktig konto er godskrevet, og dette skyldes en teknisk eller menneskelig feil i bank eller bankens medhjelper, kan transaksjonsbank rette feilen ved å belaste kontoen innen utløpet av tredje virkedag etter at feilen ble begått. Selv om det ikke var dekning på kontoen på det tidspunkt feilen ble begått, kan hele det overførte beløp tilbakeføres. Dersom kontoen er blitt belastet etter at feilen ble begått og belastningen har medført at det på tilbakeføringstidspunktet ikke er dekning for hele det beløp som skal tilbakeføres, kan banken bare tilbakeføre et beløp tilsvarende disponibelt beløp på kontoen. Med dekning på kontoen menes her disponibelt beløp på kontoen i form av ordinære innskudd og eventuelle kontokreditter.

Adgangen til å rette feil etter første ledd gjelder ikke dersom kontoen er godskrevet i samsvar med betalingsoppdrag eller belastningsfullmakt fra betaler.

Adgangen til å rette etter første ledd gjelder heller ikke ved kreditering til feil konto dersom betalers bank generer en betaling til en kreditkonto basert på at betalers bank har vekslet kreditkontonummer fra en unik identifikator i eget eller medhjelpers koblingsregister uten at betalingsmottakers bank bekrefter koblingen.

¹ Se bl.a. Avtale om gjensidig adgang til belastning av konti i annen bank og Regler om Betaling med engangsfullmakt – verdipapirhandel

Hvis godskrivingen har sammenheng med straffbart forhold fra kontohavers side eller fra en annen som har rett til å disponere kontoen, kan beløpet tilbakeføres uavhengig av begrensningene ovenfor.

Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for tilbakeføring av godskrevet beløp, så fremt det foreligger skriftlig samtykke fra kontohaver og dennes bank, som gir transaksjonsbank tillatelse til å belaste kontoen i samsvar med pkt. 8.

At banken ikke har adgang til å foreta tilbakeføring etter reglene her, er ikke til hinder for at banken kan kreve tilbakesøking av beløpet med omkostninger etter alminnelige regler.

Ved tilbakeføring av feilført beløp på konto skal tilbakeføringstransaksjonen inneholde opplysninger som identifiserer den opprinnelige, uriktige interbanktransaksjonen.

Bits kan gi utfyllende retningslinjer om fremgangsmåten ved tilbakeføring av interbanktransaksjoner, herunder krav til opplysninger som nevnt i foregående ledd.

11 Særskilt om elektroniske interbanktransaksjoner

Generering og overføring av elektroniske interbanktransaksjoner skal skje i henhold til den til enhver tid gjeldende standard og spesifikasjoner fastsatt av Bits.

Elektroniske interbanktransaksjoner skal beskyttes slik at de er sikret mot urettmessig endring av data som overføres.

Institusjoner som nevnt i pkt. 3 og 4 annet ledd skal påse at deres systemer og databærende media sikres og beskyttes på en slik måte at uvedkommende ikke kan generere falske interbanktransaksjoner eller forfalske slike, eller på annen måte manipulere med de data som overføres.

Kapittel V. Ansvar og konfliktløsning

12 Ansvar

Alminnelig regelverk om ansvarsregulering mellom banker ved betalingsformidling kommer til anvendelse ved spørsmål om ansvar og erstatning som følge av feil ved generering og overføring av interbanktransaksjoner og andre handlinger i strid med regelverket.

13 Konfliktløsning. Tolkning av reglene

Oppstår det tvist mellom institusjoner som nevnt i pkt. 3 og 4 annet ledd om tolkning av bestemmelser eller om fordeling av ansvar ved brudd på regelverket, kan hver av partene bringe saken inn for Finans Norges Fagutvalg kontrakt.

Nærmere regler for behandling i Fagutvalg kontrakt fremkommer i Regelverk for tvisteløsning ved Fagutvalg kontrakt.

14 Ikrafttreden

Dette regelverk trådte i kraft 1. juli 1990.